

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Факультет іноземної філології

Кафедра англійської мови

Дипломна робота

магістра

з теми: **«ТРАГЕДІЯ МОЛОДОЇ ЛЮДИНИ НА ШЛЯХУ ДО УСПІХУ У
ТВОРЧОСТІ ТЕОДОРА ДРАЙЗЕРА»**

Виконала:

студентка 2 курсу групи Ang 1-M19z

спеціальності 014 Середня освіта.

Мова і література (англійська)

Шинкарик Надія Василівна

Керівник:

Притуляк В.Г., кандидат філологічних

наук, старший викладач кафедри

германських мов і зарубіжної літератури

Рецензент:

Громик Л.І., кандидат філологічних

наук, старший викладач кафедри

історії української літератури та

компаративістики

Кам'янець-Подільський – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
--------------------	---

Розділ I

СОЦІАЛЬНИЙ РОМАН Т. ДРАЙЗЕРА НА ТЛІ ЕПОХИ	5
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ I	43

Розділ II

КРИТИКА «ОСОБИСТОГО ІНТЕРЕСУ» ГЕРОЇНІ КАРОЛІНИ МІБЕР У РОМАНІ Т. ДРАЙЗЕРА «СЕСТРА КЕРРІ»	45
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ II	65

Розділ III

ТРАГІЗМ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО РОМАНУ ТЕОДОРА ДРАЙЗЕРА «ДЖЕННІ ГЕРХАРДТ»	67
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ III	84

Розділ IV

ЗАСУДЖЕННЯ МАТЕРІАЛЬНОГО УСПІХУ ЯК ОСНОВИ ЩАСТЯ В РОМАНІ ТЕОДОРА ДРАЙЗЕРА «АМЕРИКАНСЬКА ТРАГЕДІЯ»	87
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ IV	109
ВИСНОВКИ	111
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	116

ВСТУП

Актуальність дослідження. Інтерес до спадщини Теодора Драйзера, зокрема до соціального роману, не тільки не згасає, а й з часом зростає. Адже письменник знайомить з життям тогочасної Америки.

Мета кожного письменника, який займається створенням роману, в тому, щоб показати соціальну атмосферу в описуваному ним суспільстві та сприйняття навколишнього світу головними героями роману.

Це яскраво відобразив у своїх творах Теодор Драйзер. Його творчість – одна з вершин американського критичного реалізму кінця XIX та першої половини XX століття. Він був тим письменником, який узагальнив досягнення реалістів – своїх попередників і сучасників – і проклав шлях критичному реалізму в США. Творчість американських романістів важко зрозуміти, якщо не враховувати значення творчості Т.Драйзера, його внесок в літературу США.

Твори Т.Драйзера – це результат світового літературного розвитку, і як історичний відгук на конкретні події кінця XIX початку XX століття. Це послання людству, заповіт нащадкам, адже тематика його творчості є актуальною і донині. Саме тому твори Теодора Драйзера залишаються улюбленими і часто читаними як серед молоді, так і серед дорослих людей.

Досліджували творчість Драйзера : Ш. Андерсен [2], С. Белов [4], Т. Денісова [6], М. Дудченко [16], О. Зверев [21], Я. Засурський [18,19,20], А. Іващенко [22], С. Іванько [26], Б. Колініченко [29], Ш. Кандерсен [31], С. Льюїс [32], Ф. Маттісен [35], Г. Менкен [37], К. Шахова [48], М. Шимчишин [49], С. Щавурський [50], А. Уолтер [51]. Г. Менкен в своїй статті «Literary Behemoth» («Літературний бегемот») (1917)) представляв захист естетичної позиції Драйзера; Ш. Андерсон в статті «Апологія грубості» (1917) стверджував, що «правдива література не може бути грубою, бо груба сама дійсність буржуазної Америки». Також американський критик; С. Льюїс з повагою відгукувався про творчість Драйзера.

Мета дослідження: дослідити, як Т.Драйзер в романах «Сестра Керрі», «Дженні Герхардт», «Американська трагедія» критикує егоїзм, засуджує матеріальний успіх як основу щастя, розкриває психологію героїв на тлі соціального життя Америки кінця XIX початку XX століття.

Завдання дослідження:

- розглянути суспільні умови створення романів Т.Драйзера;
- розкрити «особистий інтерес» героїні Кароліни Мібер в романі «Сестра Керрі»;
- відобразити трагізм соціально-психологічного роману «Дженні Герхардт»;
- показати, як засуджує матеріальний успіх як основу щастя Т.Драйзер в романі «Американська трагедія».

Предмет дослідження – відтворення Т.Драйзером соціального тла епохи, вплив суспільних умов на формування психології і поведінки головних героїв романів «Сестра Керрі», «Дженні Герхардт», «Американська трагедія».

Об'єктом дослідження є романи Теодора Драйзера «Сестра Керрі», «Дженні Герхардт», «Американська трагедія».

Методи дослідження: текстуальний аналіз та узагальнення.

Практичне значення отриманих результатів. Матеріал і висновки роботи можуть бути використані студентами-філологами у вивченні творчості Теодора Драйзера.

Структура роботи: Робота складається із вступу, чотирьох розділів, висновків та списку використаної літератури.

ВИСНОВКИ

Досліджувані твори допомагають зрозуміти справжню сутність американської дійсності, відтворюють історію сучасного американського суспільства. Починаючи з першого роману «Сестра Керрі», Драйзер постає перед нами, як самотній і яскравий митець, що виступив проти традиційної салонної літератури. Шлях героїв зображено як підняття до верхів суспільства – це Керрі і падіння на дно Герствуда.

Письменник дотримувався своїх поглядів, коли створював романи, оповідання, нариси, замальовки міського життя, які написано на основі конкретних фактів. Це підкреслювало документальну достовірність, створювало неповторний колорит епохи. Драйзер змальовує яскраву, вражаючу картину життя американського суспільства, зображує реальні образи людей з народу, розкриває непривабливу дійсність нечесних махінацій політиканів. Письменнику було притаманне глибоке розуміння життя людей. Це дозволяло йому створювати на сторінках своїх книг повнокровні образи американських громадян, представників різних шарів населення. Коли читаєш твори Драйзера, чітко бачиш те, що зображує письменник, відчуваєш дух і своєрідність епохи – культ долара, масове прагнення до матеріальних статків. І тоді під владою грошей знищуються людські почуття, такі як кохання, дружба, родинні зв'язки.

Самотність людини в капіталістичній Америці, її повну залежність від влади багатства, що проникла у всі сфери людських стосунків, можна побачити на прикладі будь-якого героя, будь-якого твору Драйзера. Він зобразив у своїй творчості основні напрямки діяльності американського суспільства, підґрунтям якого є бізнес і бізнесмени. І це розуміння закономірностей і внутрішніх пружин оточуючого його капіталістичного світу, світу наживи, лицемірства, жорстокості, неосвіченості, святенництва, зради і душевної байдужості, дозволило письменнику написати твори, які з часом не втрачають ні своєї актуальності, ні переконливої сили.

У романах Драйзер звертається до різних боків американського способу життя. У «Сестрі Керрі» майстерно зображує ті шляхи, якими може потрапити до вершин суспільства талановита жінка. У «Трилогії бажання» відтворив життя і діяльність ділків великого бізнесу. Доля талановитого митця в буржуазному суспільстві викладена частково в образі Керрі, а ще гостріше і драматичніше в романі «Геній», де художник Юджин Вітла в молодості намагається критично ставитися до дійсності, відтворювати реальний світ, а потім відмовляється від своїх задумів, малює на замовлення публіки і, як художник, гине.

В романі «Сестра Керрі» Драйзер розкриває класичні, але революційні для свого часу питання. Хоча зображує життя, яким він його бачив і знав, змальовував рідних і знайомих, звичайних американських громадян, втягнутих у боротьбу за багатство і щастя. А багатство і щастя на той час були поняттями-синонімами. Автор не схвалює цієї думки і поступово розвінчує цей символ американського життя. І цей роман став зразком філософії людського існування. Головна героїня, позбавлена моральної чистоти, тягнеться до задоволень та матеріального забезпечення. Вона досягає цього та ще отримує суспільний успіх гріховним життям, але каяття не відчуває. В падінні і піднесенні Керрі Драйзер не бачить нічого незвичайного, бо її доля – це типове американське явище, присутнє панівному на той час способу життя. Вона знаходить і визнання, і багатство, але щастя не отримала. Автор стверджує своїм романом – щастя не в грошах, засуджує індивідуалізм, егоїзм, прагнення будь-яким шляхом досягти багатства і високого становища в суспільстві.

Сестра Керрі – це не єдиний жіночий образ, створений Драйзером. Героїня його другого роману «Дженні Герхард» – також молода жінка. Але на відміну від Керрі, Дженні – не егоїстка, а натура, яка з дитинства схильна до самопожертви. Ідеалістка і мрійниця, дівчина пройнята доброчинністю і великодушністю, вона з радістю погоджується прислужувати всім і кожному,

для неї щастя не у тому, щоб брати в інших, а в тому, щоб приносити іншим щастя.

Керрі, піднімаючись драбиною успіху, втратила такі звичайні і водночас величні людські риси, як любов, материнство, співчуття, дружба. Дженні пізнала: щастя, кохання і радість материнства, відчула повною мірою гіркоту втрат. Але внутрішня цілісність її характеру протистоїть несприятливому натиску обставин, дозволяє їй встояти в критичні моменти.

Відомий американський критик Генрі Менкен відзначив цю рису характеру Дженні: вона має « велику здатність кохати, здатність приносити щастя. Але її життя надає їй тільки скромне право на існування». І взявши на виховання після смерті дочки сиріт, Дженні усім своїм єством доводить, що щастя людського існування не в грошах. Але в кінці цих двох романів героїні не знаходять свого особистого жіночого щастя.

Найвищим досягненням творчого генія Драйзера є «Американська трагедія», де розповідається історія злочину і осудження Клайда Гріфітса, кохана якого фабрична робітниця Роберта Олден загинула через боягузливість і егоїзм. Ця трагічна і типова американська історія розповідається автором просто і повільно, без навіювання страху, без натяку на злочин. Це правдива оповідь про те, як американська дійсність обходиться з індивідуальністю, яка не може протистояти суспільним стандартам. Як це не парадоксально на перший погляд, але молоді американці не так часто прагнули стати великими вченими, дослідниками, філософами, державними діячами, а мріяли про одруження з вигодою. Це як основний засіб, за допомогою якого можна досягнути великих успіхів і благополуччя. Драйзер побачив в цьому типове для американського суспільства явище і створив на цій основі роман. Специфіка національного колориту книги, за словами відомого англійського критика Уолтера полягає в підкресленні контрасту між американською мрією про забезпеченість і навіть розкіш, доступні небагатьом, і тим жебрацтвом, у якому живуть мільйони американців.

Драйзер відзначив типово американські риси – нестримний потяг до грошей і влади, ігнорування перешкод на шляху до них; розбагатіти легко і швидко за допомогою шахрайства або завдяки шлюбу з багатою спадкоємицею. Безпорадність Клайда перед обставинами дійсності, неспроможність самостійно вирішувати питання, невміння дати собі раду в складній життєвій ситуації призводять до його смерті на електричному стільці.

Заслуга автора «Американської трагедії» в тому, що він зобразив типового американського юнака, який має типово американські уявлення про життя. Проте тяга до кращого життя може призвести до трагічних наслідків.

У досліджуваних романах Драйзера зображено соціальний світ американського суспільства і те, як він впливає на виховання, формування поглядів і свідомості звичайної людини.

Письменник висвітлює широку панораму суспільного життя тогочасної Америки. Письменник був піонером у літературі, відкрив для читача невідомий світ – політичні завуальовані ігри, насичений бізнес, виживання представників найбільш бідного і збагачення незаможного населення. Кожну верству населення представляють яскраві образи: Керрі, Дженні, Герствуд, Друе, Гріфітси, родина Лестера.

Але у центрі уваги досліджуваних творів – трагедія молодого людини на шляху до успіху. Драйзер у кожному романі зображує складний шлях героїв до своєї мети, вони використовують різні засоби, щоб зайняти гідне місце у суспільстві. Керрі егоїстично використовує чоловіків, викидаючи їх як непотріб і досягає свого, як вона вважає. Дженні на протязі твору, жертвує собою заради рідних і знаходить свою долю у вихованні дітей. Клайд намагається зайняти гідне місце у суспільстві, скоїв злочин і закінчив життя на електричному стільці.

Але романи «Сестра Керрі», «Дженні Герхарт», «Американська трагедія» об'єднує спільна тема – це засудження матеріального успіху як

основи щастя, критика егоїстичних прагнень на шляху до багатства та трагізм особистості у світі, де панують гроші.

В американській літературі таких героїв до Драйзера не було. Відомий американський критик А.Кейзін відзначив, що « вже з самого початку Драйзера сприйняли як цілком нове явище, вичначну тенденцію, рух що порушує рівновагу в американському житті» [27, с. 5]. Тому літературне кредо письменника – відповідність художнього зображення правді життя, дозволило йому бути найвідомішим реалістом ХХ століття.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Анисимов, И. Мастера культуры : Анатолий Франс, Ромен Роллан, Теодор Драйзер, Генрих Манн / И. Анисимов. – Москва: Художественная литература, 1971. – 286 с.
2. Андерсен Ш. Творчество Т.Драйзера / Ш. Андерсен. – М.: Просвещение, 1939. – 305 с.
3. Бальзак О. Гобсек / О. Бальзак. – М.: Художественная литература, 1987. – 416 с.
4. Белов С. Послесловие к роману «Сестра Керри» / С. Белов. – М.: Художественная литература, 1987. – 380 с.
5. Богусловский В., Гражданская З. Зарубежная литература / В. Богусловский, З. Гражданская. – М., Просвещение, 1979. – 292 с.
6. Денисова Т. Історія американської літератури / Т. Денисова. – К.: Києво-Могилянська академія, 2012. – 558 с.
7. Достоевський Ф. Злочин і кара / Ф. Достоевський. – К.: Дніпро, 1999. – 642 с.
8. Динамов С. Теодор Драйзер / С. Динамов // Книгоноша: еженедельный журнал критики, библиографии и книжного дела. – 1926. – № 33. – 75 с.
9. Драйзер Т. Американская трагедия / Т. Драйзер. – М.: Художественная литература, 1986, том 1. – 542 с.
10. Драйзер Т. Американская трагедия / Т. Драйзер. – М.: Художественная литература, 1986, том 2. – 205 с.
11. Драйзер Т. Дженни Герхардт / Т. Драйзер. – М.: Вести, 1960. – 350 с.
12. Драйзер Т. Сестра Керри / Т. Драйзер. – М.: Художественная литература, 1987. – 376 с.
13. Драйзер Т. Стоик / Т. Драйзер. – М.: Правда, 1988, том 5. – 376 с.
14. Драйзер Т. Титан / Т. Драйзер. – М.: Правда, 1988, том 4. – 492 с.
15. Драйзер Т. Финансист / Т. Драйзер. – М.: Правда, 1986, том 3. – 516 с.
16. Дудченко М. Література Великої Британії та США / М. Дудченко. – Суми.: Універсальна книга, 2012. – 445 с.

- 17.Эйзенштейн С. Кино и писатели / С. Эйзенштейн . – М.: Кино, 1936. – 216 с.
- 18.Засурський Я. Послесловие к роману Драйзера Т. «Американская трагедия» / Я. Засурський. – М.: Художественная литература, 1986, том 2. – 362 с.
- 19.Засурский Я. Теодор Драйзер / Я. Засурский. – М. : Издательство Московского университета , 1964. – 318 с.
- 20.Засурский Я. Теодор Драйзер / Я. Засурский. – М.: Издательство Московского университета, 1977. – 319 с.
- 21.Зверев О. Штрихи до портрета Америки. Американська новела / О. Зверев. – К.: Дніпро, 1976. – 212 с.
- 22.Иващенко А. Предисловие к роману «Дженни Герхардт» / А. Иващенко. – М.: Вести, 1960. – 321 с.
- 23.История американской литературы / Под ред. Н. И. Самохвалова: ч. 2 – М.: Просвещение, 1971. – 319 с.
- 24.Историко-литературная справка. Драйзер Т. Финансист (роман, перевод М. Волосова) – М.: Правда, 1986, том 3. – С. 555 – 556.
- 25.Историко-литературная справка. Драйзер Т. Титан (роман, перевод В. Курелла, Т. Озерской) – М.: Правда, 1988 – С. 572 – 573.
- 26.Иванько С. Предисловие «Теодор Драйзер» / С. Иванько. – М.: Правда, 1986, том 1. – 110 с.
- 27.Кейзин А. Теодор Драйзер / А. Кейзин. – М.: Просвещение, 1965. – 90 с.
- 28.Критика произведений Драйзера. – М.: Просвещение, 1956. – 64 с.
- 29.Колініченко Б. Творчість Драйзера / Б. Колініченко. – К.: Прогрес, 1957. – 342 с.
- 30.Куприн О. Гранатовый браслет / О. Куприн. – Кишинев : Литература, 1980. – 101 с.
- 31.Кандерсен Ш. Творчество Драйзера / Ш. Кандерсен. – М.: Просвещение, 1939. – 200 с.

32. Льюис С. Кингсбланд, потомок королей. Рассказы Очерки / С. Льюис – Л. – 1966. – 700 с.
33. Маркс К., Энгельс Ф. Избранные письма / К. Маркс, Ф. Энгельс. – М.: Правда, 1953. – 350 с.
34. Маркс К., Энгельс Ф. Сборник произведений / К. Маркс, Ф. Энгельс. – М.: Правда, 1957, том 4. – 427 с.
35. Маттисен Ф. Ответственность критики / Ф. Маттисен. – М.: Просвещение, 1972. – 351 с.
36. Мендельсон М. «Американская трагедия» Теодора Драйзера / М. Мендельсон. – Москва: Художественная литература, 1971. – 101 с.
37. Менкен Г. Сто наилучших книг / Г. Менкен // ж-л «Нью світ» № 1, 1960. – С. 74
38. Панкова Л. Теодор Драйзер. Життя і творчість. / Л. Панкова. – К.: Дніпро, – 1974. – 98 с.
39. Петренко Б. Основи філософських знань / Б. Петренко. – К.: Навчально-методичний центр, 2000. – 181 с.
40. Полянський П. Всесвітня історія / П. Полянський. – К.: Генца, 2012. – 175 с.
41. Писатели США. – М.: Прогрес, 1982, том 1. – 246 с.
42. Українська радянська енциклопедія 1-ше вид: (в 17-ти т.). Т.1: Гол. ред.: Микола Бажан. Київ: Головна редакція УРЕ, 1959. – 639 с.
43. Українська радянська енциклопедія 2-ге вид: (в 12-ти т.). Т.12: Гол. ред.: Микола Бажан. Київ: Головна редакція УРЕ, 1985. – 568 с.
44. Рожик М. Всесвітня історія / М. Рожик. – К.: Генеза, 2000. – 305 с.
45. Стендаль Ф. Червоне і чорне / Ф. Стендаль. – К.: Література, 1954. – 202 с.
46. Теккерей У. Ярмарка суеты / У. Теккерей. – М.: Правда, 1990. – 392 с.
47. Чехов А. Іюнич / А. Чехов. – К.: Вища школа, 1989. – 504 с.

48. Шахова К. Роман «Кингсбланд, потомок королей» и его автор / К. Шахова. – М. : Правда, 1989. – 270 с.
49. Шимчишин М. Гарлемський ренесанс / М. Шимчишин. – Тернопіль : Просвіта, 2010. – 319 с.
50. Щавурський С. Творчість Т.Драйзера / С. Щавурський. – Х.: Просвіта, 1994. – 162 с.
51. Уолтер А. Традиція і мрія / А. Уолтер. – Х.: Просвіта, 1998. – 260 с.
52. Яценко Б. Економічна і соціальна географія світу / Б. Яценко. – К.: Артк, 1997. – 239 с.